

PAKKAUSMERKINTÖJEN SELVYYS JA HAVAITTAVUUS

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira selvitti yhteistyössä Suomen Kuluttajaliiton kanssa pakkausmerkintöjen selvyttä ja havaittavuutta.

1. SELVITYKSEN KULKU

Suomen Kuluttajaliiton toimesta hankittiin vähittäismyynnistä tuotteita, joiden merkinnät eivät kuluttajan mielestä ole helposti havaittavia taikka luettavia. Tuotteiden hankkimisesta vastasivat liiton elintarvike- ja ravitsemusryhmän jäsenet eri puolilla maata. Tarkasteltavat tuotteet oli jaettu 10 ryhmään ja tarkoituksena oli, että yksi kuluttaja keskittyy yhden tuoteryhmän tarkasteluun. Tavoitteena oli noin 100 tuotepakkauksen hankkiminen. Valittujen pakkausten mukana tuli kertoa syy, miksi juuri ne oli valittu. Pakkaukset hankittiin loppukevään 2007 aikana.

2. TULOKSET

Tuotepakkauksia, joiden merkinnät kuluttajien mielestä eivät olleet helposti havaittavia taikka luettavia, kertyi yhteensä 61 kpl, eli 60 % alkuperäisestä tavoitteesta. Tuotteista 23 kpl (38 %) oli valmistettu Suomessa ja maahantuotujen osuus oli 38 kpl (62 %). Edustettuna oli 12 suomalaista/Suomessa toimivaa valmistajaa ja 28 ulkomaista valmistajaa.

Tuotteita kertyi seuraavasti eri tuoteryhmittäin:

Tuoteryhmä	Pakkauksia kpl
Lihaleikkeleet, makkarat, valmisruoat	10
Jäätelö	10
Patukat ym. välipalatuotteet	9
Juustot, levitteet	8
Säilykkeet, hillot, kastikkeet	7
Murot, myslit, pastat	6
Virvoitusjuomat, mehut, muut juomat	6
Makeiset, purukumi	3
Keksit, pehmeät kahvileivät	2
Yhteensä	61

Tarkasteltuja tuoteryhmiä oli 9; alkuperäisen ryhmittelyn ”ruokaleivät ja pehmeät kahvileivät” sekä ”keksit, pikkuleivät, rinkelit yms.” yhdistettiin löytyneiden tuotteiden vähäisyyden vuoksi.

3. SYYT MERKINTÖJEN HUONOON HAVAITTAVUUTEEN

Syyt jaoteltiin neljään ryhmään

- huono tekstin ja taustan välinen kontrasti
- pieni kirjasinkoko
- merkinnät huonosti löydettävissä pakkauksesta
- muu syy

Syyt jakaantuivat seuraavasti:

Syy	Pakkauksia kpl
Huono kontrasti (ainoana syynä) <ul style="list-style-type: none">• vaalea teksti vaalealla taustalla• monivärinen/kirjava tausta• heijastava tausta• läpinäkyvä pakkaus, vaalea teksti• hankala taustaväri (esim. punainen)	16
Pieni kirjasinkoko (ainoana syynä)	13
Merkinnät huonosti löydettävissä pakkauksesta (ainoana syynä) <ul style="list-style-type: none">• paljon kieliä, suomenkielinen merkintä vaikea löytää• tekstin sijoittelu pakkauksessa huono	13
Muu syy (ainoana syynä) <ul style="list-style-type: none">• huono painojälki• täysin mahdotonta saada selvää• tekstiä sauman kohdalla• tekstiä jää sauman alle• kannessa olevat merkinnät eivät luettavissa pakkausta avaamatta• teksti alkaa aivan reunasta, jolloin syntyy vaikutelma, että tekstin alkuosa katkeaa	9
Huono kontrasti ja pieni kirjasinkoko	8
Pieni kirjasinkoko ja muu syy (huono painojälki)	3

Yllättävän usein heikko luettavuus johtui kuluttajien mielestä huonosta tekstin ja taustavärin kontrastista. Tämä oli useammin Suomessa valmistettujen tuotteiden ongelma, kun taas yleisin ongelma maahantuoduissa pakkauksissa oli suomen-/ruotsinkielisten merkintöjen huono löydettävyys monien kielten joukosta.

4. TOIMENPITEET

Monikielisiä pakkauksia lukuun ottamatta, joissa ongelma on EU:n yhteinen, ja johon yhteisötasolla etsitään ratkaisua yhtenä tärkeänä osana pakkausmerkintädirektiivin uudistamistyötä, useimmissa tapauksissa merkintöjen luettavuutta voidaan parantaa, mikäli siihen on riittävästi halukkuutta panostaa.

Evira tulee lähettämään tässä selvityksessä esiin nousseet ongelmat ao. valvontaviranomaisten hoidettavaksi. Selvitys lähetetään myös elintarviketeollisuudelle ylipäätään huomioon otettavaksi pakkaussuunnittelussa, koska Evira haluaa painottaa pakkausmerkintöjen luettavuuden tärkeyttä kuluttajien tiedonsaannin varmistamisessa. Evira tulee edelleen jatkossa kiinnittämään huomiota pakkausmerkintöjen selvyteen ja havaittavuuteen.